

Three cartoon faces are positioned at the top of the page, appearing to sing. The face on the left has curly hair and an open mouth. The middle face has a white beard and closed eyes. The face on the right has glasses and a slight smile. Several musical notes are scattered around them.

Do Hymnu!

Zeszyt
edukacyjny

„Marsz, marsz Dąbrowski, z ziemi włoskiej do Polski”

Czy wiesz, że Mazurek Dąbrowskiego ma już ponad 200 lat? Powstał w 1797 roku jako Pieśń Legionów Polskich we Włoszech. Od 1927 roku jest hymnem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej. Na pewno znasz go z rozpoczęcia i zakończenia roku w szkole, a także innych uroczystości państwowych czy sportowych. Tekst został napisany przez Józefa Wybickiego – pisarza i polityka, szambelana ostatniego króla Polski – Stanisława Augusta Poniatowskiego. Melodia nieznanego autora została oparta na motywach mazura, polskiego tańca ludowego. Pieśń powstała między 16 a 19 lipca 1797 roku pod wpływem wzruszenia, jakie opanowało Wybickiego na widok polskich mundurów, orłów i sztandarów w mieście Reggio nell'Emilia leżącym w północnych Włoszech.

Uzupełnij słowa hymnu

Jeszcze Polska nie zginęła,
..... my żyjemy.
Co nam obca przemoc .....,
..... odbierzemy.

Marsz, marsz .....,
Z ziemi ..... do Polski.
Za twoim przewodem
..... się z narodem.

Przejdziem .....,
przejdziem .....,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład .....,
Jak ....., mamy.

Marsz, marsz ...

Jak ....., do Poznania
Po ....., zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się .....

Marsz, marsz ...

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi .....,
– Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w .....,

Marsz, marsz ...

Kim są osoby, o których śpiewamy w hymnie?
Połącz poniższe zdjęcia z imieniem i nazwiskiem.

Stefan Czarniecki

Henryk Dąbrowski

Napoleon Bonaparte

Wyobraź sobie, że jutro spotykasz Napoleona, Stefana bądź Henryka.
Z którym z nich chciałbyś/abyś spędzić trochę czasu i gdzie?
Może chciałbyś/abyś pokazać jedno z ulubionych miejsc albo podzielić się Twoją pasją?

W ramach przygotowania napisz jedno pytanie, które zadasz wybranemu przez Ciebie bohaterowi historii Polski oraz określ miejsce Waszego spotkania.

.....

.....

.....

.....

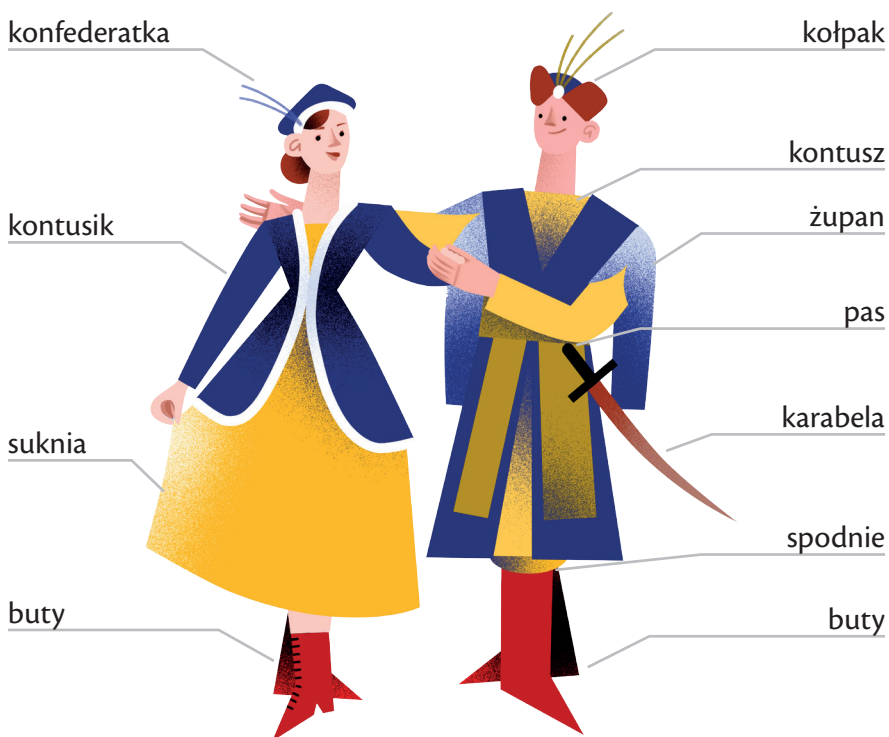
Zgadnij, z jakiego kraju pochodzi Napoleon Bonaparte,
którego nazwisko występuje w polskim hymnie.
Pomogą Ci poniższe zdjęcia!

Napoleon Bonaparte to jedna z najważniejszych osób
w historii...

Melodia Hymnu została oparta na motywach mazura, polskiego tańca narodowego, którego nazwa pochodzi od staropolskiego określenia mieszkańca Mazowsza – Mazura. Na zabawach, salonach, dworach szlacheckich, mazura tańczono w polskim stroju narodowym.

Poznaj jego elementy.

Ilustracja do konkursu „Piątka z narodowych”:

<https://www.nck.pl/projekty-kulturalne/projekty/5-z-narodowych>

Jak mógłby wyglądać współcześnie uroczysty strój narodowy?

Narysuj go.

Pamiętaj, aby śpiewając Hymn Polski stać na baczność, a na ważne wydarzenie czy uroczystość ubrać się odświętnie. W ten sposób wyrażamy szacunek i miłość do kraju, w którym żyjemy.

Bogurodzica

to polska pieśń religijno-historyczna, powstała w średniowieczu. Czy wiesz, że jest najstarszym zachowanym w zapisie tekstem poetyckim w języku polskim, powiązany z notacją muzyczną? Utwór prawdopodobnie powstał na przełomie XIII i XIV wieku. Od XV wieku pełnił funkcję hymnu państwowego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów (Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego).

*Bogurodzica dziewica,
Bogiem sławiona Maryja.
U twego syna, Gospodzina,
matko zwolena, Maryja!
Zyszczy nam, spuści nam.
Kyrie eleison.
Twego dzieła Krzyciela, Bożycze,
Usłysz głosy, napętni myśli człowiecze.
Słysz modlitwę, jż nosimy,
A dać raczy, jenoż prosimy:
A na świecie zbożny pobyt,
Po żywocie rajski przebyt.
Kyrie eleison.*

W Bogurodzicy występują liczne archaizmy (wyrazy w formie przestarzałej, nieużywane w języku współczesnym).

Połącz archaiczne słowa z ich współczesnymi odpowiednikami:

dziela	wybrana
bożyc	matka
Gospodzin	ześlij
zbożny	wysławiana przez Boga
przebyt	którą, którego
rodzica	Chrzyciciela
jąż, jegoż	byt, istnienie
Bogurodzica	matka Boga
ziści	dla
spuści	Pan
Bogiem sławiena	dostatni
Krzciciela	syn Boga
zwolena	pozyskaj

Pieśń Powstańców z 1863 r.

Tworzenie i śpiewanie pieśni patriotycznych, w okresie przed i podczas powstania styczniowego, wiązało się z wielkim ryzykiem aresztowania. Władze carskie Królestwa Polskiego słusznie obawiały się siły pieśni, która potrafiła pobudzać do patriotycznego działania, wywołując uczucie tęsknoty za wolną i niepodległą Polską.

Naród, któremu zabroniono używać rodzimego języka, zdeptano jego dumę, odebrano jego historyczną przeszłość, jedynie w pieśni, śpiewanej pokątnie, łączył się w chęci do walki za wiarę, wolność i niepodległość.

*Gdy trąbki bojowej rozlegną się surmy
I wokół rozebrzmi już broń,
W tę ciemną noc czarną, a czasem pochmurną
Ułani znów siądną na koń.*

*Hej, hej, hej, hej!
Hej, hej, hej, hej!
Hej, hej, hej, hej!
Ułani znów siądną na koń.*

*Towarzysz popręgi przyciągnie o krzynę,
Przyjaźnie uściśnie ci dłoń,
Skinieniem pożegnasz kochaną dziewczynę,
Roztańczy się pod tobą koń.*

*Hej, hej, hej, hej!
Hej, hej, hej, hej!
Hej, hej, hej, hej!
Roztańczy się pod tobą koń.*

*I razem w ordynku pójdziem do ataku
Za Polskę i honor się bić,
Bo taka natura jest w każdym Polaku:
Bez wolności trudno mu żyć.*

*Hej, hej, hej, hej!
Hej, hej, hej, hej!
Hej, hej, hej, hej!
Bez wolności trudno mu żyć.*

Utwórz wspólnie z dziećmi w klasie chór z prawdziwego zdarzenia!

Wybierzcie wśród Was dyrygenta, który batutą będzie pokazywał, które części pieśni będziecie śpiewać głośno, a które cicho, szybko albo wolno. Możecie podzielić się na kilka mniejszych chórków, a nawet skorzystać z instrumentów w klasie. Również tych mniej oczywistych jak Wasze dłonie, ławka i akcesoria w piórniku.

PIEŚŃ POWSTAŃCÓW 1863 r.

Autor tekstu i melodii nieznanym

Voice

Gdy trą - bki bo - jo - wej ro - zle - gną się sur - my i
To - wa - rzysz po - prę - gi przy - cią - gnie o krzy - nę, przy -
I ra - zem w or - dyn - ku ___ pójdziem do a - ta - ku, za

3
wo - kół roz - e - brzmi już broń, w tę cie - mną noc czar - ną, a
jaż - nie u - ści - śnie ci dłoń, ski - nie - niem po - że - gnasz ko -
Pol - skę i ho - nor się bić, bo ta - ka na - tu - ra jest

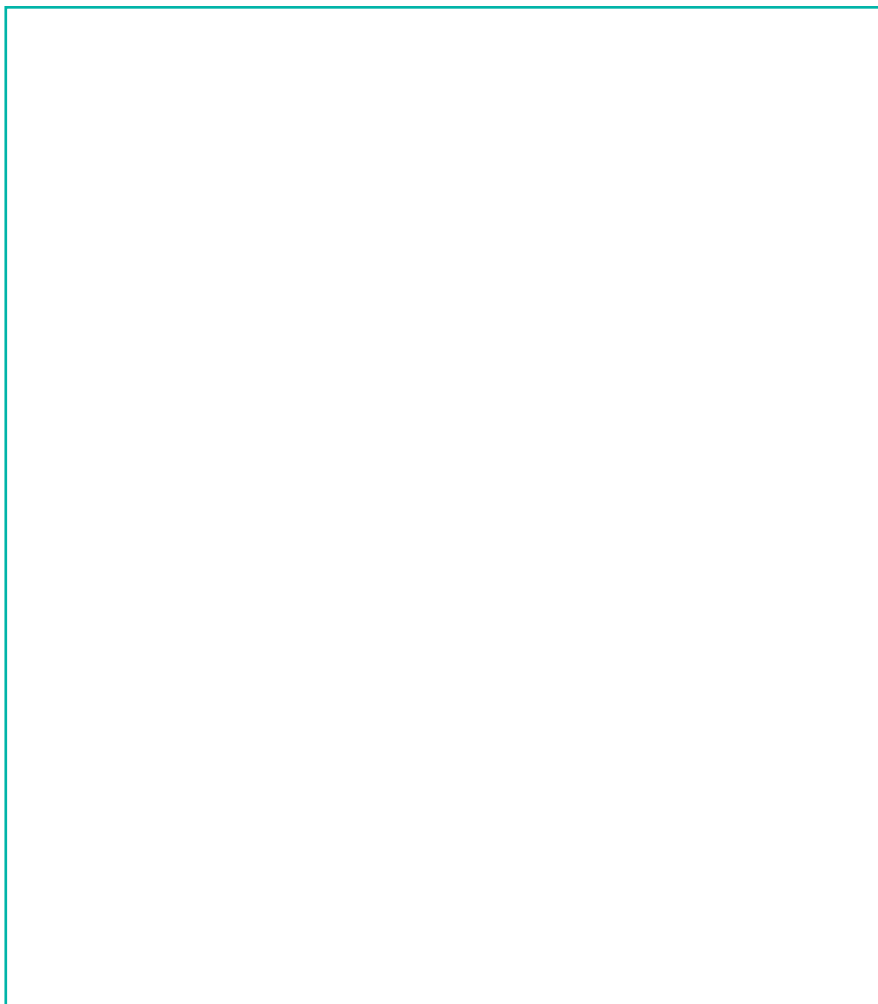
6
cza - sem po - chmur - ną u - ła - ni znów się - dą na koń.
cha - ną dziew - czy - nę, roz - tań - czy się pod to - bą koń.
w ka - żdym Po - la - ku ___ bez wol - no - ści tru - dno mu żyć,

9
Hej, hej, ___ hej, ___ hej, hej, ___ hej, ___

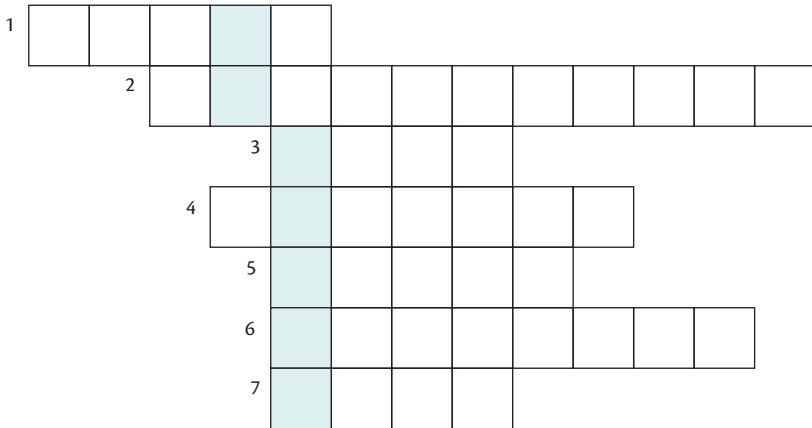
13
hej, hej, hej! ___ u - ła - ni znów się - dą na koń.
roz - tań - czy się pod to - bą koń.
bez wol - no - ści tru - dno - mu żyć.

*Gdy trąbki bojowej rozlegną się surmy
I wokół rozebrzmi już broń,
W tę ciemną noc czarną, a czasem pochmurną
Ułani znów siądą na koń.*

Narysuj ułana na koniu.

Rozwiąż krzyżówkę

1. Pierwsze słowo pieśni „O ciesz się, Matko Polsko” po łacinie.
2. Najstarsza polska pieśń.
3. Podniosła pieśń pochwalna wykonywana w czasie uroczystości.
4. Nazwisko autora słów Hymnu Polski.
5. Taniec ludowy, na którego motywach jest oparta melodia Hymnu Polski.
6. Imię dowódcy, który „dał nam przykład, jak zwyciężać mamy”.
7. Żołnierz kawalerii konnej, uzbrojony w lancę, szablę i pistolety.

Ogólnopolski Konkurs dla Szkół Podstawowych Do Hymnu

Narodowe Centrum Kultury od 2018 r. organizuje konkurs dla szkół podstawowych Do Hymnu!

W konkursie szkoły i nauczyciele rywalizują o atrakcyjne nagrody. Zadaniem uczestników jest wykonanie polskiego Hymnu oraz dwóch pieśni hymnicznych, których wykaz dostępny jest wraz z regulaminem na stronie internetowej www.dohymnu.nck.pl.

Źródła grafik: Polona, Wikimedia Commons, unsplash.com

Do Hymnu!

www.dohymnu.nck.pl

Sfinansowano
ze środków Ministra
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Organizator

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Operator

